

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP. HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN QUỲNH HOA

TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG
NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

TP. HỒ CHÍ MINH - NĂM 2014

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP. HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN QUỲNH HOA

**TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG
NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

CHUYÊN NGÀNH: TÀI CHÍNH – NGÂN HÀNG

MÃ SỐ: 62.34.02.01

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. PGS.,TS. ĐOÀN THANH HÀ**
- 2. TS. HOÀNG NGỌC TIẾN**

TP. HỒ CHÍ MINH - NĂM 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi tên là: Nguyễn Quỳnh Hoa

Sinh ngày: 07/012/1974

Nơi sinh: Ba Vì, Hà Tây

Quê quán: Xã Phước Long, huyện Tuy Phước, tỉnh Bình Định

Hiện đang công tác tại: Trường Đại học Ngân hàng Tp. HCM, số 36 Tôn Thất Đạm, Quận 1, Tp. HCM

Là Nghiên cứu sinh khóa 14 của Trường Đại học Ngân hàng Tp. HCM

Mã nghiên cứu sinh: 010114090004

Tên luận án: ***“Tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại Việt Nam”***

Người hướng dẫn khoa học:

1. PGS., TS. Đoàn Thanh Hà

2. TS. Hoàng Ngọc Tiến

Luận án được thực hiện tại Trường Đại học Ngân hàng thành phố Hồ Chí Minh

Tôi xin cam đoan luận án này là kết quả của quá trình học tập, nghiên cứu khoa học độc lập và làm việc với tinh thần nghiêm túc. Số liệu trong chuyên đề có nguồn gốc rõ ràng và đáng tin cậy. Kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực và chưa được công bố toàn bộ nội dung trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào khác.

Tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm về lời cam đoan của mình.

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 10 tháng 02 năm 2014

Tác giả

NGUYỄN QUỲNH HOA

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Từ tiếng Anh	Nghĩa tiếng Việt
ACB		Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu
Agribank		Ngân hàng nông nghiệp và phát triển nông thôn Việt Nam
ATM		Máy rút tiền tự động
	Bao Viet bank	Ngân hàng thương mại cổ phần Bảo Việt
BIDV		Ngân hàng thương mại cổ phần Đầu tư và Phát triển Việt Nam
CAR	Capital Adequacy Ratio	Hệ số an toàn vốn
DNNN		Doanh nghiệp Nhà nước
	Eximbank	Ngân hàng thương mại cổ phần Xuất nhập khẩu Việt Nam
GDP	Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
M&A	Mergers and Acquisitions	Sáp nhập và mua lại
MHB		Ngân hàng thương mại cổ phần phát triển nhà đồng bằng sông Cửu Long
NHNN		Ngân hàng Nhà nước
NHNNg		Ngân hàng nước ngoài
NHTM		Ngân hàng thương mại
NHTMNN		Ngân hàng thương mại Nhà nước
NHTMCP		Ngân hàng thương mại cổ phần
NHTW		Ngân hàng Trung ương
	Maritime bank	Ngân hàng thương mại cổ phần Hàng hải
MB		Ngân hàng thương mại cổ phần quân đội
	Ocean bank	Ngân hàng thương mại cổ phần Đại Dương
ROA	Return On Asset	Tỷ suất sinh lời trên tổng tài sản

ROE	Return On Equity	Tỷ suất sinh lời trên vốn chủ sở hữu
	Sacombank	Ngân hàng thương mại cổ phần Sài Gòn Thương Tín
	Saigonbank	Ngân hàng thương mại cổ phần Sài Gòn Công thương
STT		Số thứ tự
TCTD		Tổ chức tín dụng
	Techcombank	Ngân hàng thương mại cổ phần Kỹ thương Việt Nam
	Vietinbank	Ngân hàng thương mại cổ phần Công thương Việt Nam
VCB	Vietcombank	Ngân hàng thương mại cổ phần Ngoại thương Việt Nam
WTO	World Trade Organization	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng	Tên bảng	Trang
2.1	Số lượng các NHTM Việt Nam giai đoạn 1991 - 2012	66
2.2	Quy mô vốn điều lệ của các NHTM Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	67
2.3	Tỷ lệ an toàn vốn tối thiểu của một số NHTM Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	69
2.4	Huy động vốn của một số NHTM Việt Nam năm 2012	71
2.5	Tăng trưởng tín dụng của hệ thống ngân hàng Việt Nam trong mối quan hệ với tăng trưởng GDP giai đoạn 2008 - 2012	75
2.6	Tỷ lệ nợ xấu của một số ngân hàng thương mại Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	78
2.7	Lợi nhuận trước thuế các NHTM Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	82
2.8	Lợi nhuận trước thuế một số NHTM Việt Nam năm 2012	83
2.9	Tỷ suất sinh lời của một số NHTM Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	84
2.10	Cổ đông chiến lược nước ngoài của các NHTM Việt Nam đến 31/12/2012	95
2.11	Vốn điều lệ của một số ngân hàng khu vực Đông Nam Á 31/12/2012	97
2.12	Hệ số CAR của một số ngân hàng khu vực Đông Nam Á 31/12/2012	97
2.13	Tỷ trọng nhân sự có trình độ từ đại học trở lên tại một số NHTM Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	102

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ	Tên biểu đồ	Trang
2.1	Tốc độ tăng trưởng huy động vốn của hệ thống ngân hàng Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	70
2.2	Tốc độ tăng trưởng tín dụng của hệ thống ngân hàng Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	74
2.3	Tỷ lệ nợ xấu của hệ thống ngân Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	77
2.4	Cơ cấu thu nhập hoạt động các ngân hàng thương mại Việt Nam giai đoạn 2008 – 2012	86
2.5	Tốc độ tăng trưởng nhân sự của hệ thống ngân Việt Nam giai đoạn 2008 - 2012	101

MỤC LỤC

MỤC LỤC	8
MỞ ĐẦU	11
1. Tính cấp thiết và ý nghĩa của đề tài	11
2. Tổng quan về công trình nghiên cứu	12
3. Mục tiêu nghiên cứu	14
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	14
5. Phương pháp nghiên cứu	15
6. Những đóng góp của luận án	15
7. Kết cấu của luận án.....	16
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI	17
1.1. HOẠT ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI	17
1.1.1. Khái niệm ngân hàng thương mại.....	17
1.1.2. Chức năng của ngân hàng thương mại	18
1.1.3. Các hoạt động cơ bản của ngân hàng thương mại	19
1.1.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động của ngân hàng thương mại	27
1.2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI	28
1.2.1. Khái niệm tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại	28
1.2.2. Lý do tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại	30
1.2.3. Nội dung tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại	31
1.2.4. Vai trò của ngân hàng trung ương trong quá trình tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại	41
1.2.5. Những khó khăn và rủi ro của quá trình thực hiện tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại	45
1.3. KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM	46
1.3.1. Kinh nghiệm quốc tế về tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại	46
1.3.2. Những bài học rút ra cho Việt Nam.....	58
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	60

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM	61
2.1. KHÁI QUÁT QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN HỆ THỐNG NGÂN HÀNG VIỆT NAM.....	61
2.1.1. Thời kỳ 1951 – 1954.....	61
2.1.2. Thời kỳ 1955 – 1975.....	61
2.1.3. Thời kỳ 1975 – 1985.....	62
2.1.4. Thời kỳ 1986 đến nay.....	62
2.2. THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG CỦA HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM.....	65
2.2.1. Vốn điều lệ và tỷ lệ an toàn vốn tối thiểu.....	66
2.2.2. Tình hình hoạt động kinh doanh.....	69
2.2.3. Kết quả hoạt động kinh doanh.....	81
2.3. THỰC TRẠNG TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM.....	86
2.3.1. Tái cấu trúc tài chính.....	88
2.3.2. Tái cấu trúc hoạt động kinh doanh.....	97
2.3.3. Tái cấu trúc hệ thống quản trị.....	110
2.3.4. Tái cấu trúc sở hữu.....	113
2.4.2. Hạn chế trong quá trình tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại.....	121
2.4.3. Các nguyên nhân chủ yếu của những hạn chế.....	122
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	125
CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM	127
3.1. CHIẾN LƯỢC VÀ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NGÀNH NGÂN HÀNG VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2020.....	127
3.1.1 Chiến lược và định hướng phát triển kinh tế xã hội Việt Nam đến năm 2020.....	128
3.1.2. Chiến lược, định hướng phát triển ngành Ngân hàng Việt Nam đến năm 2020.....	129

3.2. ĐỊNH HƯỚNG, LỘ TRÌNH TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM	132
3.2.1. Mục tiêu tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại Việt Nam.....	132
3.2.2. Định hướng tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại Việt Nam.	132
3.2.3. Lộ trình tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại Việt Nam.....	133
3.3. GIẢI PHÁP TÁI CẤU TRÚC HỆ THỐNG NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM	134
3.3.1. Nhóm giải pháp vĩ mô	135
3.3.2. Nhóm giải pháp từ phía các ngân hàng thương mại Việt Nam	145
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	162
KẾT LUẬN.....	162